

ADAGIO SOSTENUTO

Un altre cop aquesta música.

Li podria dir la meva música, potser? Em fa venir ganes de plorar però amb un plor quasi feliç, un plor sense llàgrimes. Com una esgarrifança dolça, més aviat.

D'acord, ja veig que remugueu. I teniu raó: les cases no tenen orelles, ni ulls, ni pell... D'acord, d'acord... Tanmateix, sentim, plorem i ens esgarrifem... Us ho ben asseguro.

D'una manera ben diferent a les dels homes, suposo, però ben certa. En puc donar fe, després de més de cent anys de patir-ho! I memòria. Us juro que també tenim memòria. Molta.

Del pobre Joaquim sí que l'era, la música. *Concert per a piano número dos*, de Serguei Rakhmàninov. Sobretot, aquest segon moviment, l'*adagio sostenuto*, quan el piano degota els arpegis més tristos, uns sons

gairebé líquids i alhora punyents. A ell, la flaca pel piano li venia de lluny. Més d'un cop l'havíem sentit lamentar-se de no haver après a tocar-lo, de jove, quan tenia temps i unes mans àgils. I ja gran, s'havia encaparrat que algun fill s'hi afeccionés i fins i tot havia convençut la Marieta d'anar a solfa. Debades. No se'n va sortir. La nena, mentre feia escales, veia de cua d'ull els germans i l'altra canalla jugant al carrer, i aviat havia avorrit les classes i la pobra professora que no podia ensenyar-n'hi amb més devoció. I després, ves per on, molts anys més tard, quan ja se sentia vell, un dels bessons es va revelar melòman. Encara toca la guitarra amb un grup d'amics, em sembla, però sobretot podríem dir que viu embolcallat de música. Llàstima que el Joaquim ja no hi sigui per alegrar-se'n.

Aquests últims anys, el cap de setmana que venia ell —li diuen Caqui, que em penso que deu ser Joaquim, com el seu pare— a cuidar la Maria, tota jo, i el jardí, perquè penjava allargos de la finestra de la cuina per connectar-hi el portàtil que s'enduia allà on plantés la seva cadira, bullíem de flautes, clarinets, trompes i violins. Semblava com si m'haguessin dut, sencera, la Filharmònica de Viena.

Però —tornant al concert de piano— ara em ve al cap una anècdota que demostra com n'estava, el Joaquim, d'aquesta peça. Tan primmirat com era amb les qüestions morals, de la seva moral, per descomptat, un cop va permetre's la llibertat —una autèntica transgressió de les regles de la decència!— de dur al cine la

Marieta, encara adolescent, a veure una pel·lícula... no apta! Em sembla que es deia *Rapsodia*, i que hi sortien el Vittorio Gassman i la Liz Taylor. El problema, la mare dels ous dels escrúpols que hagué de vèncer el pobre Joaquim, era que l'argument se centrava en una relació triangular, un dels vèrtexs de la qual era el pianista consagrat per aquest concert. En realitat, els assajos i els concerts, sobretot els solos de piano, eren els autèntics protagonistes de la cinta. Per això el Joaquim no havia sabut resistir-se a la temptació de compartir-los amb la *nena*.

Ara, però, la música del Joaquim ve de fora, de la casa de l'esquerra, em sembla. I no n'estic segura: costa de calibrar de quin pis surt, però m'hi jugaria el que fos que neix a l'habitació del noi esquerp. Aquest veí tan solitari i callat que el primer dia que m'hi vaig fixar vaig confondre amb un dels fills de la Marieta, el més alt, el del somriure tímid i el posat seriós. Però ca!, el fill de la Marieta, en aquestes altures de la pel·lícula, ja deu ser un home i el noi esquerp no deu tenir més de setze o disset anys. El veig sortir gairebé a diari, sempre sol, amb el cap enfonsat entre les espatlles i la mirada fixa a terra, com si volgués fer-se petit. Tothora amb el front corrugat i l'expressió crispada, amb cara de tenir un munt de greuges contra el món. I amb un fotimer de grans: com més grans, més greuges.

Un dia, però, em va semblar que xiulava aquesta tonada. No ho podria assegurar, perquè caminava

acotat, com sempre. Tanmateix, una glopada d'aire me la va fer arribar. I avui... una vegada i una altra i una altra de més... Ja fa per ell, ja, aquesta manera obsessiva d'escoltar música. Deu tenir els botons del REW i del PLAY ben llimats! I torna-hi, un altre cop l'*adagio*! Em fa pensar en una nena de «la canalla». És vergonyós, ho sé, però mai no he aconseguit de retenir els noms d'aquella trepa de nens i nenes de l'última generació, dels néts del Joaquim i la Maria. I, encara pitjor, ni tan sols he arribat a distingir qui era fill de qui. Aquells marrecs —bé, ara ja no en són, de marrecs—, sobretot els del mig, els fills dels bessons, venien molt de tant en tant: unes setmanetes a l'estiu, el dia de Nadal o el de la Mare de Déu a felicitar l'àvia, i d'un cop a l'altre ja no els reconeixia, de tant com s'estiraven i canviaven. El que no canviava, mentre van ser «la canalla» —després ja els vaig perdre de vista definitivament—, eren les corredisses pel jardí i les inútils esbroncades del pobre Joaquim, si li malmetien una dàlia o li rebregaven un roser. I encara més els últims anys, ja malalt, quan redreçar un parterre el deixava panteixant com si hagués pujat i baixat corrent del pic de l'Àliga.

Doncs aquella nena —crec que era la menuda de la Marieta— feia una cosa semblant, quan li agradava una cançó. Vaig sentir com explicava a l'àvia que la gravava quatre o cinc vegades seguides, per no haver d'aturar i rebobinar la cinta. Ara ja fa uns quants anys d'allò, és clar: la nena deu ser tota una dona i en

lloc de cintes deu fer anar aquest invent del CD i del REW i del PLAY... Què, us heu quedat parats que hi entengui tant d'aparells, no és veritat? No us sembla mentida que les cases arribem a aprendre tantes coses dels que ens habiten?

Bé, dels que ens habiten i d'alguns de fora, perquè el veïnet del Rakhmàninov a hores d'ara ja el tinc ben calat. Si no fos perquè em fa pensar en el Joaquim, i perquè avui és un dia tan especial, potser me'l faria avorrir, aquest *adagio* tan preciós.

Però ara, la veritat, em va que ni pintat. Els lentíssims arpegis del piano i el solo de la flauta —sembla que plorin totes les tristeses del món— són la banda sonora ideal per al desconsol d'avui. *Concert per a piano número dos, opus 18*. Si no fos pel Joaquim no sabria que el divuit serveix per indicar que és la divuitena obra de l'autor. L'hi havia sentit repetir tants cops, quan encara esperava guanyar algun fill a la causa de la música clàssica! Això i un munt d'informacions més. El pobre home confiava que així els hi apropava, que algun o altre s'hi acabaria enganxant. Els explicava que Rakhmàninov era pianista i director d'orquestra a més de compositor, que havia compost aquella meravella entre la tardor del 1900 i l'abril del 1901 —més o menys quan els seus avis m'havien estrenat—, que la vida de l'autor havia estat gairebé tan tempestuosa com la seva obra.

En fi, ja veieu si en tenim, de memòria, les cases. Memòria i por...

Potser és la por, que m'esperona la memòria. O la música, que tot m'ho fa present.